

3-4

de novembre 2022

I Congrés Internacional de Lleure Educatiu i Acció Sociocultural

Índex

1. La necessitat d'un congrés internacional sobre lleure educatiu i acció sociocultural	3
2. Reptes actuals en el lleure i l'acció sociocultural	5
3. Congrés internacional i de renom	5
4. Resum del programa	6
5. Objectius	7
6. A qui s'adreça el Congrés	7
7. Entitats col·laboradores	8

I Congrés Internacional de Lleure Educatiu i Acció Sociocultural

- **Primera vegada** que s'organitza un Congrés Internacional de Lleure Educatiu i Acció Sociocultural, que tindrà lloc el 3 i 4 de novembre a Barcelona
- **Comptarà amb la intervenció d'una trentena d'experts** alguns dels quals internacionals i procedents de Colòmbia, Uruguai o Brasil.
- En aquest **congrés s'analitzarà l'impacte del lleure educatiu i l'acció sociocultural** en el desenvolupament de les persones i en la cohesió social
- **Més informació:** <https://www.peretarres.org/congres-lleure>

1. La necessitat d'un congrés internacionalitat sobre lleure educatiu i acció sociocultural

Nombrosos estudis reconeixen els beneficis que té el lleure educatiu i l'acció sociocultural pel desenvolupament de les persones. També són activitats i contextos idonis per a millorar la qualitat de vida i afavorir processos d'incorporació social i d'igualtat d'oportunitat, especialment, dels infants, adolescents i joves que provenen de famílies en situació de vulnerabilitat. En aquests espais educatius i socials adquireixen molts coneixements que no poden aprendre a les aules com a gestionar les emocions, expressar-se o valors com la solidaritat, la cooperació o la igualtat que aprenen compartint activitats amb altres persones de la seva edat.

L'estudi "El tiempo libre educativo en España: un impulso para la promoción de la infancia y la juventud", elaborat per la Fundació Pere Tarrés per encàrrec de Federació d'Entitats Cristianes de Lleure, i la Fundación Promesa (Didania), ressaltava els beneficis que té el lleure educatiu i l'acció sociocultural per als infants, adolescents i joves. En aquest sentit, segons l'informe, el lleure ajuda que els infants creïn la seva pròpia identitat; millorin la seva expressió i comunicació; alhora que fomenta la inclusió social, ja que tots els nens i nenes participen per igual en les activitats, independentment, del seu sexe, cultura o origen.

A més, l'estudi demostra que, a través del lleure educatiu, els nens i les nenes també desenvolupen i milloren [set competències educatives](#) que, segons la UNESCO o el ministeri d'Educació espanyol, són: l'analítica, la relacional, la comunicativa, artística i creativa, la digital, la lideratge i aprendre per aprendre. Així doncs, contribueix a reduir el fracàs escolar i millorar l'ocupabilitat.

Malgrat aquests benèfics, tal com és recollit en el llibre "Educació 360: més enllà del temps lectiu" de la Fundació Bofill, aproximadament un 20% dels infants no fa cap activitat extraescolar, si bé, la participació és molt desigual. Alguns en fan diverses, i altres freqüentment d'adscripció

socioeconòmica més baixa, no en fa cap. Aquestes nenes i nens “exclosos” arriben a representar al voltant del 50%. Això suposa una greu limitació de les seves oportunitats educatives, i més en un moment en que l'escolarització es universal i per tant les desigualtats es donen fora de l'aula.

Durant la pandèmia, el lleure educatiu també ha estat cabdal per a moltes persones, que han trobat en aquestes activitats un bàlsam enmig de la crisi sanitària, social i econòmica que ha desencadenat la covid-19. Així com un espai on mitjançant les xarxes socials, han pogut mantenir espais de relació, aprenentatge i socialització amb iguals i/o persones d'altres edats. Segons l'estudi encarregat per Didania a la Facultat d'Educació Social i Treball Social Pere Tarrés – Universitat Ramon Llull, un 92% de les entitats de lleure educatiu s'han adaptat al context d'emergència per acompanyar els nens, les nenes i les seves famílies, així com ajudar-los a gestionar les seves emocions.

També, demostra la rellevància que ha tingut el lleure educatiu durant la pandèmia un informe recent de la Facultat d'Educació Social i Treball Social Pere Tarrés de la Universitat Ramon Llull i la School of Social Work del Boston College nord-americà, que ha analitzat com ha contribuït aquest en millorar la situació de 1.900 infants, adolescents i joves que acudeixen a 31 centre socioeducatiu. Segons els resultats de l'estudi, publicats en la revista científica *Child & Family Social Work*, el lleure educatiu ha estat un generador d'oportunitats i benestar per a les famílies amb menys recursos durant la pandèmia, per la qual cosa pot servir com a exemple a seguir en futures crisis.

Segons l'informe, els centres socioeducatius van adaptar-se per donar una resposta a les necessitats de les famílies i, en aquest context, van reconvertir les activitats educatives per tal fer-les virtualment; alhora que van realitzar una tasca de mediació i coordinació entre les famílies i els agents educatius i socials; i, també, van oferir un suport emocional de les famílies.

Així mateix, cada cop hi ha més consens, que l'escola únicament no pot educar en la complexitat de competències i valors requerits per al segle XXI, i que calen altres agents i experiències educatives, per tal d'assolir-les. Els contextos de lleure són espais idonis per a la seva adquisició. Per altra banda, les administracions locals, cada cop més, necessiten d'aquestes polítiques educatives enriquidores més enllà del marc de les activitats en l'aula, per tal de donar respostes a les necessitat de conciliació de les famílies, per l'abordatge de les desigualtats d'oportunitats, cohesió social, o per oferir a la ciutadania en general espais de socialització, desenvolupament cultural, increment de xarxes relacionals i, també, com a resposta a situacions de soledat.

Així doncs, arran de la importància que té el lleure educatiu i l'acció sociocultural en el benefici del creixement personal de la ciutadania i de la millora acadèmica dels infants, adolescents i joves, especialment, per aquells que provenen de famílies en situació de vulnerabilitat, neix el I Congrés Internacional del Lleure i Acció Sociocultural, de la mà de la càtedra de Lleure Educatiu i Acció Sociocultural de la Facultat d'Educació Social i Treball Social Pere Tarrés – Universitat Ramon Llull.

Aquest esdeveniment, que tindrà lloc el 3 i 4 de novembre a Barcelona, analitzarà els beneficis que té el lleure educatiu per al creixement i desenvolupament de les persones i de les comunitats. A més, també, avaluarà la seva aportació a la societat, com ajuda a fomentar a la cohesió social alhora que analitzarà els beneficis que poden tenir aquestes activitats per a persones de qualsevol franja d'edat, per la qual cosa es tindrà una mirada intergeneracional del lleure educatiu.

2. Reptes actuals en el lleure i l'acció sociocultural

El Congrés aprofundirà al voltant de tres grans reptes actuals que existeixen en l'àmbit del lleure educatiu i de l'acció sociocultural:

1. **Accés universal al lleure i a l'acció sociocultural**, especialment, per a persones més vulnerables i amb una perspectiva intergeneracional
2. **Reconeixement i treball conjunt** entre els principals agents socioeducatius
3. **Compartir metodologies i pràctiques** contrastades

Més enllà dels tres reptes, el Congrés també abordarà qüestions com, per exemple, de quina manera el lleure educatiu pot contribuir a fomentar actituds de tolerància i respecte a la diversitat; propiciar un desenvolupament saludable de les persones i la societat; ser un motor de desenvolupament individual i comunitari; alhora que pot ser una eina per generar oportunitats d'inserció, de transformació i cohesió social.

3. Congrés internacional i de renom

Durant el 3 i 4 de novembre, una trentena d'experts i professionals tant nacionals com internacionals participaran com a ponents en els diàlegs i en els espais de comunicacions que s'impartiran en el marc d'aquest esdeveniment. Entre aquests en destaquen:

- Sr. Carlos Alberto Rico, expert en temes de polítiques públiques socials i disseny de programes. Colòmbia.
- Dr. Hélder Ferreira Isayama, professor Titular de la Universitat Federal de Minas Gerais, Brasil i del Programa Interdisciplinari de Postgrau en Estudis de Lleure
- Dr. Ricardo Lema, director del Centre Ludus, professor del departament d'Educació de la Universitat Catòlica d'Uruguai i president OTIUM, Associació Iberoamericana d'Estudis de Lleure
- Dr. Roberto San Salvador, catedràtic de la Facultat de Ciències Socials i Humanes a la Universitat de Deusto i Director de Cities Lab Katedra
- Dra. Belén Caballo, professora titular de la Universitat de Santiago de Compostela i membre del grup de recerca Pedagogia Social i Educació Ambiental (SEPA-interea)
- Dra. Aurora Madariaga Ortuzar, investigadora Principal Grup de Lleure i Desenvolupament Humà. Directora Càtedra Lleure i Discapacitat. Universitat de Deusto.
- Sr. Luís Miguel Porto, Coordinador tècnic ASTIALDI SAREA, Xarxa basca d'organitzacions per l'educació en el temps lliure
- Sr. Santiago Dominguez, president de l'Associació Reconeix. Assessor d' Instituto de la Juventud (INJUVE) en matèries de lleure educatiu i expert designat per l'INCUAL per a temes formatius de dinamitzador i coordinador d'activitats de lleure.

A banda de les ponències, també hi haurà tres espais on es presentaran comunicacions per part de professionals i persones acadèmiques que treballen en l'àmbit del lleure educatiu i l'acció sociocultural. En aquestes comunicacions, els assistents podran participar per conèixer diferents experiències, investigacions i pràctiques que es desenvolupen a nivell nacional i internacional.

4. Resum del programa

El Congrés començarà el dijous 3 de novembre a les 15:30 hores amb un acte d'obertura, que servirà per donar inici a dues jornades intenses de xerrades, feina i de compartir experiències. Acte seguit, es començarà a treballar el repte 1 del congrés, que té com a objectiu reflexionar entorn a l'accés universal a les activitats de lleure educatiu i acció sociocultural. Un repte que pivota entre dos eixos: el lideratge distribuït i responsabilitats compartides entre administracions públiques, entitats del tercer sector, empreses i la ciutadania perquè cap persona es quedi sense el dret d'accedir-hi; així com quins són els mínims universals de participació en aquesta mena d'activitats.

Per treballar aquest repte, a les 16:00 hores, tindrà lloc una taula de diàleg que durarà noranta minuts i comptarà amb la participació de cinc experts:

- Sr. Santiago Domínguez Fernández. President de l'Associació Reconeix. Assessor d'INJUVE en matèries de lleure educatiu i expert designat per l'INCUAL per a temes formatius de dinamitzador i coordinador d'activitats de lleure.
- Sra. Lucía Losoviz Adani. Directora General de Drets de la Infància i de l'Adolescència al Ministerio de Asuntos Sociales.
- Sr. Carlos Alberto Rico. Expert en temes de polítiques públiques socials i disseny de programes. Colòmbia.
- Sra. Teresa Sambola Ferré. Coordinadora de l'Àrea d'Educació, Esports i Joventut. Diputació de Barcelona.
- Sra. Maria Truñó Salvadó. Comissionada d'Educació. Tinença d'Alcaldia de Cultura, Educació, Ciència i Comunitat. Ajuntament de Barcelona.

Per tal d'aproximar-se de manera més distesa i amena a aquest repte, a les 17:30 hores tindrà lloc una conversa entre el Dr. Roberto San Salvador, catedràtic de la Facultat de Ciències Socials i Humanes a la Universitat de Deusto i Director de Cities Lab Katedra, i la Dra. Belén Caballo Villar, professora titular de la Universitat de Santiago de Compostela i membre del grup de recerca Pedagogia Social i Educació Ambiental (SEPA-interea). Els dos especialistes dialogaran sobre com el lleure educatiu contribueix en el benestar i el desenvolupament saludable de les persones i de les comunitats.

Per acabar de treballar aquest repte, a les 19:00 hores s'iniciarà un espai de comunicacions de noranta minuts, en la qual s'abordarà quines polítiques es requereixen perquè infants i joves tinguin accés al lleure educatiu; així com quines es necessiten perquè també pugin participar d'aquestes activitats les persones adultes i les d'edat avançada.

L'endemà al matí, es treballarà el segon repte, que estudia com es pot generar reconeixement i treball conjunt entre els diferents agents educatius. Per aproximar-se a aquesta realitat, es reflexionarà sobre com teixir el treball en xarxa entre els diferents agents de la comunitat; així com el lleure educatiu i l'acció sociocultural són un espai d'empoderament des d'una perspectiva intergeneracional, intercultural i de diversitat funcional.

Per explorar aquest repte, el 4 de novembre a les 09:00 hores es crearan dos espais simultanis de comunicacions per analitzar com es genera la valoració i el treball conjunt. El primer espai, avaluarà la comunitat i el treball en xarxa; mentre que el segon tindrà en compte el reconeixement i complementarietat com poden ser les edats o els col·lectius. Per seguir treballant aquest repte del lleure educatiu, a les 10:45 hores tindrà lloc una taula rodona que comptarà amb cinc experts:

- Sra. Fathia Benhammou Lachiri. Directora de programes i de l'Aliança Educació 360
- Sra. Mª Purificación Llaquet Baldellou. Subdirectora de Cooperació Territorial i Innovació Educativa del Ministerio de Educación y Formación Profesional.
Representant del programa per a la orientació, avanç i enriquiment educatiu #PROA+

- Sr. Rafael Ruiz de Gauna. Adjunt a la Direcció General. Fundació Pere Tarrés.
- Sr. Àlex Sastre Prieto. Director General de Joventut de la Generalitat de Catalunya.
- Dr. Hélder Ferreira Isayama. Professor Titular de la Universidad Federal de Minas Gerais, Brasil i del Programa Interdisciplinari de Postgrau en Estudis d'Oci

Un cop finalitzada aquesta taula, els presents s'endinsaran en el repte 3, que té com a finalitat compartir metodologies i pràctiques que ja estan funcionant per millorar els programes del lleure educatiu i de l'acció sociocultural al llarg de la vida de les persones. En aquest aspecte, les línies de treball se centraran en com articular experiències i projectes de lleure educatiu i acció sociocultural al territori, com poden ser a les escoles o una biblioteca; així com configurar avaluacions d'impacte per identificar bones pràctiques, validades científicament.

A les 12:15 hores, tindrà lloc la primera activitat per abordar aquest repte, que durarà al voltant d'uns noranta minuts. Aquest tercer espai de comunicacions es desenvoluparà de manera simultània i reflexionarà sobre les metodologies i les pràctiques més rellevants en els programes de lleure educatiu i acció sociocultural. A partir de les 15:00 hores, hi haurà una taula de diàleg en la qual cinc experts abordaran aquest darrer repte:

- Sra. Irene Calvís Rovira. Responsable del programa social LiceuApropa.
- Sr. Héctor Colunga. Director Fundació per l'Acció Social Mar de niebla.
- Dr. Ricardo Lema. Director del Centre Ludus. Professor del Departament d'Educació. Universidad Católica de Uruguay. President OTIUM, Associació Iberoamericana d'Estudis de Lleure.
- Dra. Txus Morata. Directora de la Càtedra de Lleure Educatiu i Acció Sociocultural de la Fundació Pere Tarrés.
- Sr. Luis Miguel Porto. Coordinador tècnic ASTIALDI SAREA | Red vasca de organizaciones para la educación en el tiempo libre.

A continuació, a les 17:15 hores, el Dr. Miquel Àngel Essomba Gelabert, director del grup d'Investigació ERDISC (Equip d'Investigació sobre Diversitat i Inclusió en Societats Complexes de la Universitat Autònoma) mantindrà un diàleg amb la Dra. Aurora Madariaga Ortuzar, investigadora Principal del Grup Ocio, Cultura y Turismo para la Transformación Social i Directora de la Càtedra Ocio y Discapacidad de l'Institut d'Oci de la Universitat de e Deusto. Aquest tindrà per títol: "Lleure educatiu i acció sociocultural: educació comunitària i inclusiva".

Finalment, a les 18:15 hores s'iniciarà el tancament del congrés amb un espai de síntesi de tot el que s'ha treballat durant les dues jornades de congrés.

Per acabar, els assistents podran gaudir d'una actuació de Riborquestra, una orquestra intergeneracional que compta amb més de 80 músics dels barris de Sant Pere, Santa Catarina i la Ribera. Des de l'educació musical i emocional, aquest projecte persegueix potenciar el treball de les habilitats socials, comunicatives i relacionals en favor de les persones i l'entorn que habiten amb la finalitat que aquest sigui més creatiu i humà.

5. Objectius

És la primera vegada que se celebra un congrés internacional sobre lleure educatiu i aquest neix amb la clara voluntat de ser un espai des d'on generar coneixement, així com compartir reflexions, debats, bones pràctiques i reptes sobre la temàtica. En aquest sentit, l'esdeveniment té sis objectius:

- Generar un **espai de reflexió i debat** al voltant de reptes actuals del lleure educatiu i l'acció sociocultural.
- Oferir un **espai per a la generació de coneixement** on compartir reflexions, construir un discurs conjunt i analitzar les pròpies pràctiques, per tal de millorar i transferir a la societat
- Donar **visibilitat al lleure educatiu i a l'acció sociocultural** com a camp d'estudi en la recerca i la docència tant a escala nacional com internacional, en sintonia amb els reptes socials plantejats en els objectius de desenvolupament sostenible 2030 i des d'una perspectiva intergeneracional
- **Teixir sinèrgies** que possibilitin la creació de xarxes d'investigadors i investigadores, professionals de les entitats socials i escolars i amb la societat.
- **Potenciar la transferibilitat** del coneixement aconseguit.
- **Generar una publicació** que reculli les reflexions, debats, bones pràctiques i reptes sobre la temàtica.

6. A qui s'adreça el Congrés?

La finalitat última d'aquest congrés és teixir ponts entre els experts, professionals del sector i altres professionals educatius i de l'àmbit sociocultural per poder crear espais de debat, reflexió, així com compartir experiències i metodologies que es porten a terme en els contextos socials i educatius. En aquest sentit, el I Congrés Internacional de Lleure i Acció Sociocultural es dirigeix a:

- Responsables polítics i personal tècnic de les administracions públiques en l'àmbit de l'educació, la cultura, l'esport i els serveis socials
- Professionals del treball social, educació social, psicologia i altres disciplines pròpies del sector
- Personal directiu de centres públics i entitats del tercer sector social i d'empreses proveïdores de serveis de lleure educatiu i d'acció sociocultural
- Personal investigador, acadèmic i expert en els àmbits de l'educació social, el treball social, la cultura, la psicologia i l'esport
- Estudiants de grau, postgrau i de doctorat de disciplines vinculades al lleure educatiu i l'acció sociocultural
- Persones voluntàries en l'àmbit del lleure educatiu i l'acció sociocultural
- Gestors de formació i docents d'escoles de formació de monitors i directors d'activitats de lleure, professors de cicles formatius de l'àmbit de serveis a la comunitat

7. Entitats col·laboradores

L'organització del I Congrés Internacional de Lleure Educatiu i Acció Sociocultural es pot dur a terme gràcies a la col·laboració de diferents entitats col·laboradores:

- Ministerio de Derechos Sociales y Agenda 2030
- Ministerio de Educación y Formación Profesional
- Generalitat de Catalunya
- Diputació de Barcelona
- Ajuntament de Barcelona
- Educació 360
- World Leisure Organization
- Federació d'Entitats Cristianes de Temps Lliure (Didania)
- Col·legi d'Educadors i Educadores Socials de Catalunya
- Fundació Mar de Niebla
- Fundació Mariano
- Riborquestra
- Blanquerna
- Universitat del País Basco
- Universitat de Santiago de Compostel·la
- Plataformes Socials Salesianes
- Universitat Catòlica de l'Uruguai
- Universitat de Deusto
- Universitat de Granada
- Universitat de Girona
- Universidad Pontificia Comillas

Per a més informació:

Isabel Vergara, Núria Segura i Francesc Reverté

Àrea de Premsa - Fundació Pere Tarrés

Tel.: 93 430 16 06 / Mòbils: 669 84 41 75 / 619 16 52 82 / 660 07 34 34

premsa@peretarres.org

La **Fundació Pere Tarrés** és una entitat no lucrativa d'acció social i educativa amb la finalitat de promoure l'educació en el lleure d'infants i joves. Amb el temps, la seva acció s'ha ampliat a altres àmbits de l'acció social com ara la formació, la recerca i la gestió en el Tercer Sector. La tasca social de la Fundació Pere Tarrés està avalada per 60 anys d'experiència, pels més de 400.000 beneficiaris i beneficiàries que cada any participen als diferents projectes i serveis i per l'acreditació de la Fundació Lealtad, prestigiosa institució que cada any analitza la gestió i bones pràctiques de les ONG i ONL més importants de l'Estat Espanyol. L'any 2016 ha rebut la Creu de Sant Jordi que li ha concedit la Generalitat de Catalunya. [Consulta el directori d'expertes i experts en educació i acció social](#)